Akne Ya?am Kalite Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Akne Ya?am Kalite Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16662

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Akne Ya?am Kalite Ölçe?i (AYKÖ), akne vulgaris hastalar?n?n ya?am kaliteleri üzerindeki dermatolojik ve psikososyal etkileri ölçmek amac?yla 2010 y?l?nda Türkiye'de geli?tirilmi? bir ölçektir. Ölçek, 11 maddeden olu?makta ve 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullanmaktad?r. Yap?lan psikometrik çal??malar, AYKÖ'nün yüksek düzeyde güvenilirli?e sahip oldu?unu göstermi?tir (?ç tutarl?l?k Cronbach Alfa katsay?s? 0.93, test-tekrar test güvenilirli?i r=0.97). Ölçek, akne ?iddeti ile ya?am kalitesindeki de?i?im aras?ndaki ili?kiyi incelemek için güçlü bir araç sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Akne, Ya?am Kalitesi, Dermatoloji, Ölçek Geli?tirme, Psikometri, Türkçe Ölçek, Akne ?iddeti

Yazarlar

Ö. Tuncayengin, M.S. Gürel, Z. ?im?ek

Amaç

Akne Ya?am Kalite Ölçe?i'nin temel amac?, akne hastalar?n?n ya?ad??? sorunlar?n ve semptomlar?n günlük ya?am, sosyal ili?kiler ve psikolojik durum üzerindeki olumsuz etkilerini standardize edilmi? bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, özellikle Türkiye'deki popülasyonun kültürel ve dilsel özelliklerine uygun, geçerli ve güvenilir bir de?erlendirme arac? ihtiyac?n? kar??lamak üzere geli?tirilmi?tir.

Ölçek, klinik çal??malarda akne tedavisinin hastalar?n ya?am kalitesini ne ölçüde iyile?tirdi?ini de?erlendirmek ve akne ?iddeti ile ya?am kalitesi aras?ndaki korelasyonu bilimsel olarak ortaya koymak için tasarlanm??t?r. Bu sayede, tedavi protokollerinin etkinli?i sadece lezyon say?s?na göre de?il, ayn? zamanda hastan?n öznel deneyimi ve iyilik hali üzerinden de de?erlendirilebilmektedir.

Yap?

AYKÖ, genel olarak akneye ba?l? Sa?l?k ?li?kili Ya?am Kalitesi (S?YK) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, akne gibi kronik bir cilt rahats?zl???n?n bireyin fiziksel fonksiyon, duygusal durum, sosyal etkile?im ve genel refah üzerindeki etkilerini kapsamaktad?r. Ölçekteki maddeler, hastalar?n akne nedeniyle ya?ad??? utanç, sosyal kaç?nma, özgüven eksikli?i gibi psikososyal boyutlar? hedef almaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, akne ?iddetinin bireyin ya?am kalitesini ne denli dü?ürdü?ünü, yani hastal???n sübjektif yükünü belirlemektir. Bu, dermatolojide hastal???n objektif ?iddetinden (lezyon say?s?) ba??ms?z olarak, hastan?n ya?ad??? s?k?nt?n?n ciddiyetini anlamak için kritik öneme sahiptir.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerlili?ini de?erlendirmek amac?yla geni? kapsaml? çal??malar yürütülmü?tür. Bu çal??malar, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne kadar do?ru temsil etti?ini göstermi?tir. Yap? geçerlili?i analizi, 108 hastadan elde edilen verilere uygulanm??t?r.

Uygulanan Faktör Analizi sonucunda, ölçe?in maddelerinin tek bir yap?y? temsil etti?i ve bu yap?n?n akneye ba?l? ya?am kalitesi dü?ü?ünü temsil etti?i tespit edilmi?tir. Madde seçimi ve geçerlili?in sa?lanmas?nda, istatistiksel kriterlere s?k? s?k?ya uyulmu?tur.

Güvenirlik

Akne Ya?am Kalite Ölçe?i, yüksek düzeyde güvenirlik özelliklerine sahiptir. Güvenirlik çal??malar?, ölçe?in tutarl?l???n? ve zamansal istikrar?n? kan?tlam??t?r.

?ç Tutarl?l?k: Geli?tirilen ölçe?in iç tutarl?l?k katsay?s? (tüm maddelerin ayn? yap?y? ölçme derecesi) Cronbach Alfa de?eri ile hesaplanm??t?r. Elde edilen de?er **0.93** olup, bu de?er ölçe?in mükemmel bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.
Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in zamansal kararl?l???n? ölçmek için 7 ila 10 gün arayla ayn? hastalara yeniden uygulanm??t?r. Bu uygulaman?n sonucunda elde edilen korelasyon katsay?s? **r=0.97** olarak belirlenmi?, bu da ölçe?in zaman içinde son derece kararl? ve güvenilir sonuçlar verdi?ini kan?tlam??t?r.

Faktör Analizi

Akne Ya?am Kalite Ölçe?i'nin yap?sal geçerlili?ini test etmek amac?yla 108 hastan?n yan?tlar? kullan?larak Ana Bile?enler Faktör Analizi (Principal Component Analysis - PCA) uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in alt?nda yatan boyutsal yap?y? ortaya ç?karmay? hedeflemi?tir. Analiz sürecinde, tek bir faktörlü yap?n?n en uygun oldu?u belirlenmi?tir.

Faktör analizinde, maddelerin ölçekte kal?p kalmayaca??n? belirlemek için iki temel istatistiksel kriter kullan?lm??t?r: Maddelerin özde?eri (eigenvalue) 1'den büyük olmal? ve maddelerin faktör yükü 0.5'ten büyük olmal?d?r. Bu kriterlere uyan 11 madde, ölçe?in nihai formunda yer alm??t?r. Bu titiz seçim süreci, ölçe?in yap?sal safl???n? ve gücünü sa?lam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Türkçe Adaptasyon ve Geli?tirme)

Format: 11 maddeden olu?maktad?r. Cevaplar 5'li Likert Ölçe?i üzerinde derecelendirilir.

Derecelendirme: 1 = hiçbir zaman - 5 = her zaman

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Akne Vulgaris tan?s? alm?? hastalar.

Ya? Grubu: Çal??mada belirtilen hasta grubuna uygun ya? aral??? (Genellikle ergen ve genç yeti?kinler).

Popülasyon Detaylar?: Yap? geçerlili?i çal??mas? 108 hasta üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i. Hastalar, akneye ba?l? ya?am kalitelerindeki dü?ü?leri de?erlendirir.

Anahtar Kelimeler

Psikodermatoloji, Akne Vulgaris, Ya?am Kalitesi Ölçe?i, Cronbach Alfa, Test-Tekrar Test, Yap?sal Geçerlik, Türkiye

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mehmet Salih Gürel

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Mevcut De?il

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: msgurel@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Mevcut De?il

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2010

Kullan?m ?zinleri ve Ücret: Kullan?m ?artlar? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

PDF Kayna??: Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: akne-yasam-kalite-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Tuncayengin, Ö., Gürel, M.S. ve ?im?ek, Z. (2010). Türkçe Akne Ya?am Kalite Ölçe?i geli?tirilmesi ve ya?am kalitesinin akne ?iddeti ile de?i?imi. *Türkiye Klinikleri Journal of Dermatology, 20*(3), 117-125.

Akne Ya?am Kalite Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte aç?kça listelenmemi?tir. Ölçek 11 maddeden olu?maktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM